

Werkplan 2025

Inhoudsopgave:

Samenvatting	5
Leeswijzer	7
1. Wie zijn we?	8
2. Trends en ontwikkelingen in Rotterdam	9
3. Onze werkwijze	11
4. Organisatie en bedrijfsvoering	13
5. Activiteiten	15
○ Ondersteuning initiatieven	
○ Workshop en dialogen/klankbordgroepen	
○ Communicatie	
○ Landelijke netwerken	
6. Projecten	18
○ DakAkker	
○ Slimdak	
○ Opzuinig	
○ Parken	
○ Pluk je stad!	
○ Gezond Verkeer	
○ Gezonde stad monitor Rotterdam	
7. Begroting	28
Bijlage 1: Bedrijfsprofiel	30
Bijlage 2: Aangesloten groepen en platforms	31
Colofon	34

Rotterdams Milieucentrum

Schiekade 189 (unit 302)

3013 BR Rotterdam

Tel. 010 – 465 64 96

info@rotterdamsmilieucentrum.nl

www.rotterdamsmilieucentrum.nl

dak
akker

Samenvatting

In het Werkplan 2025 van het Rotterdams Milieucentrum wordt onze koers uitgestippeld, waarbij we ons richten op de cruciale aspecten van milieu, duurzaamheid en gemeenschapsbetrokkenheid. Met een toegewijd team blijven we ons inzetten voor een groener en duurzamer Rotterdam. Hieronder lichten we de belangrijkste pijlers van ons werkplan toe:

Energie en energiebesparing: Energie blijft een aandachtspunt in het streven naar een duurzamere stad. In 2025 wordt verdergegaan met energiebesparing als onderdeel van het project Energiecoaching010. Er worden 130 voorlichtingen en 50 evenementen georganiseerd in 2024 en 2025. Opgeleide milieucoaches krijgen opfriscursussen en worden ondersteund bij het organiseren van voorlichtingen en evenementen. Trainers gaan de cursussen verzorgen, en vijf mobiele 'E-kasten' en 'E-koffers' met energiebesparende materialen worden ingezet in de wijken, bemenst door milieucoaches. Laagdrempelige voorlichtingsactiviteiten, zoals infostands op wijkevenementen, zijn belangrijk om bewoners tips te geven over energiebesparing, vooral gericht op gedragsverandering.

Parkenmaand en meer groen in Rotterdam: We zullen ons inzetten voor de kwaliteit van de groene ruimtes en de daarbij behorende verhoging van de biodiversiteit. De Parkenmaand is in deze een hoogtepunt. Dan viëren we de schoonheid en waarde van de Rotterdamse parken. Tegelijkertijd blijven we streven naar uitbreiding van het groen in de stad.

Maatschappelijke dialoog: Samenwerken met anderen en het faciliteren van open gesprekken is van vitaal belang in ons werk. We organiseren platforms, zoals het Parkenoverleg en de Coalitie Gezond Verkeer, om de dialoog over milieu en duurzaamheid te bevorderen en constructieve oplossingen te vinden.

Netwerk van bewoners-, natuur- en milieugroepen: Ook in 2025 blijven we ons inzetten om initiatieven van ons netwerk te ondersteunen.

DakAkker en Slimdak, groene innovatie op hoog niveau: Met twee bijzondere projecten, de DakAkker Rooftopfarm en het Slimdak, een baanbrekende testsite waar we experimenteren met slimme technologieën voor waterbeheer, laten we zien wat mogelijk is op de daken van de stad. Onze DakAkker, een grote stadsboerderij op het dak van een gebouw, blijft ook in Europa een lichtend voorbeeld van wat mogelijk is wanneer we stadslandbouw en biodiversiteit combineren op een onverwachte locatie.

Dakennie, Dakanwel!: Een activiteit op de Dakakker gericht op kinderen van de basisschoolleeftijd. Ondanks dat het RMC geen specifieke Natuur- en Milieu Educatie-organisatie is, hebben we besloten om toch deze activiteit te organiseren teneinde stadskinderen bewust te maken van de belangrijke thema's gezond voedsel, biodiversiteit en water.

Pluk je stad!: Dit initiatief, opgesteld door de Natuur- en Milieufederaties in Noord- en Zuid-Holland en de stedelijke milieucentra in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam, staat centraal in onze missie om gezonde, groene voedselomgevingen te creëren en te stimuleren.

De Gezonde Stadsmonitor Rotterdam: Dit initiatief is geïnspireerd op het succes van onze collega's van de Gezonde Stad Amsterdam en is bedoeld om de duurzame ontwikkeling in Rotterdam te meten. De monitor is gebaseerd op vijf kernthema's: energie, voedsel, groen, afval en schone lucht & vervoer.

Samenwerking: We kijken ernaar uit om in 2025 samen met onze partners, vrijwilligers en in ruimere zin de bevolking van Rotterdam verder te bouwen aan een groener, schoner en duurzamer Rotterdam. Samen zullen we deze doelstellingen verwezenlijken en een positieve impact hebben op het leefmilieu in onze stad.

Ondersteuning van groene, duurzame en innovatieve initiatieven; onderdeel hiervan is het organiseren van platforms zoals het Parkenoverleg en de coalitie Gezond Verkeer. Initiatieven kunnen een beroep doen op het budget 'groepengelden' waaruit kleine bijdragen verleend worden om hen verder op weg te helpen.

Ieder jaar organiseren we de Groene Conferentie. Deze conferentie is het ontmoetingsmoment met groene initiatieven uit de stad. Ook worden hier de jaarlijkse Groene Vogel (vrijwilligersprijs) en de Groene Pluim uitgereikt.

Onze inzet is ook de komende jaren belangrijk en nodig. Rotterdam staat voor grote uitdagingen op het gebied van de energie, klimaat(adaptatie), mobiliteit, de overgang naar een circulaire economie en het vergroten van de biodiversiteit in onze drukke en dichtbevolkte stad.

Op 1 november 2024 heeft Wouter Bauman het stokje van de directeur Emile van Rinsum overgenomen. Emile werd directeur in 2003 en heeft meer dan 20 jaar onvermoeibaar gewerkt aan het versterken van onze organisatie. Onder zijn leiding heeft het Milieucentrum tal van belangrijke initiatieven ontplooid, waardoor het Milieucentrum een belangrijke rol speelt in de bevordering van milieubewustzijn en duurzaamheid in onze stad.

In 2025 zullen de overgebleven personeelsleden van het RMC de groene koers voortzetten, nieuwe initiatieven ontwikkelen en blijven werken aan een leefbare en gezonde stad voor de toekomstige generaties.

Rotterdam 11 september 2024

Het bestuur van Stichting Rotterdams Milieu Centrum

Leeswijzer

Na een korte samenvatting van onze kernpunten volgt **hoofdstuk 1** waarin onze missie en kernwaarden worden beschreven.

In **hoofdstuk 2** volgt een beschrijving van de trends en ontwikkelingen in de thema's die er voor ons toe doen.

Vervolgens wordt in **hoofdstuk 3** onze werkwijze en in **hoofdstuk 4** de organisatie, de bedrijfsvoering en financiële verantwoording beschreven.

In **hoofdstuk 5** beschrijven we met welke activiteiten en projecten wij onze doelstellingen per thema (zie hoofdstuk 2) dichterbij willen brengen.

Hoofdstuk 6 bevat de begroting.

De gastheren van de Oude Plantage tijdens de Parkenmaand 2024 © foto: Tom Pilzecker

Hoofdstuk 1

Wie zijn we?

Het RMC is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk en sinds 2021 ook een door het CBF erkend goed doel. We staan voor de belangen van natuur en milieu in Rotterdam. Wij zetten ons sinds 2003 in voor een duurzame ontwikkeling en verbetering van kwaliteit van de leefomgeving. We zijn gericht op het lokale niveau en we werken samen met lokale bewoners -, natuur- en milieugroepen. Samen met dit netwerk hebben wij zo een proactieve, constructieve en kritische inbreng in het beleid van de lokale overheden waar dat kan. Onze inzet richt zich op het aanpakken van lokale thema's zoals vergroening van de stad, parken en stadsnatuur, klimaatadaptatie, mobiliteit, energieverbruik, energiebesparing, duurzame energie en circulariteit. Wij hebben verbinding, de overdracht en uitwisseling van kennis en het creëren van netwerken hoog in ons vaandel staan.

Duurzaamheid beperkt zich voor ons niet tot het terugdringen van CO₂-emissies, maar gaat ook over zaken als verhoging van de biodiversiteit, zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte en het sluiten van kringlopen. Wij beschouwen vraagstukken vanuit een integrale blik en zoeken naar integrale oplossingen. Wij bewegen ons in het maatschappelijk speelveld van bestuurders, ambtenaren, politici, bedrijven, bewoners en andere natuur- en milieuorganisaties. In de natuur- en milieuproblematiek in Rotterdam hebben wij een verbindende rol.

Wie wij zijn, de doelen die we ons stellen en de rol die we willen spelen bepalen mede hoe we werken. Samen met lokale partners komen we tot projecten en programma's die helpen om ontwikkelingen te versnellen. Dat betekent het agenderen van actuele maatschappelijke opgaven, het organiseren van maatschappelijke dynamiek en het op gang brengen van innovatieve oplossingen.

Wij onderscheiden ons van andere organisaties doordat we, in tegenstelling tot landelijke en provinciaal georiënteerde natuur- en milieuorganisaties, op stedelijk niveau actief zijn met laagdrempelige activiteiten.

Missie

We staan midden in de samenleving en werken aan een mooi, gezond en duurzaam Rotterdam, een stad met uitdagingen en veel actieve bewoners. We willen dat bewoners nu en in de toekomst over een gezonde en groene leefomgeving beschikken. We creëren initiatieven met bewoners, maatschappelijke organisaties en lokale overheden. Samen werken we aan natuur- en milieuvriendelijke oplossingen voor maatschappelijke opgaven.

Kernwaarden

De kernwaarden van het RMC zijn onafhankelijkheid, deskundigheid, transparantie en samenwerking.

Hoofdstuk 2

Trends en ontwikkelingen in Rotterdam

Rotterdam ondergaat grote veranderingen die onze doelstellingen raken en waaraan wij het komende jaar veel aandacht gaan besteden. Bijvoorbeeld de verdichting van de stad door de nagestreefde bouw van tienduizenden nieuwe woningen en kantoren.

Zijn deze gebouwen toekomstbestendig; natuurinclusief en energieneutraal. En wordt ook de bestaande woningvoorraad al dan niet in beheer van woningcorporaties, VvE's of particuliere (bewoner)eigenaren op een efficiënte manier verduurzaamd?

Verder speelt ook de transitie naar duurzame energie en een circulaire economie. Een circulaire economie is een economie waarin afval niet bestaat; restproducten zijn de grondstoffen voor nieuwe producten. Momenteel zijn vooral overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen in beeld als partijen die bezig zijn met de circulaire economie. Ook bewoners moeten hierbij worden betrokken.

Kunnen we samen met bewoners grote stappen zetten op het gebied van duurzame energie en circulaire economie?

De luchtkwaliteit in Rotterdam voldoet nog steeds niet overal aan de norm van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) waardoor veel Rotterdammers in een ongezonde leefomgeving wonen, vooral door de uitlaatgassen van autoverkeer. Toch zullen in de komende jaren nog de nodige projecten gerealiseerd worden om de auto te faciliteren, zoals de nieuwe oeververbinding. Ondanks de roep van de grote steden om forse investeringen in het openbaar vervoer.

De onvermijdelijke discussie over rekeningrijden en de opkomst van initiatieven zoals deelauto's zullen er wel toe leiden dat meer gekozen gaat worden voor schonere en duurzamere vormen van vervoer.

Hoe gaan we om met de mobiliteit en hoe komen we in onze huidige 'autostad' tot de beste oplossingen voor een gezonder verkeer en een gezonde stad?

Klimaatverandering leidt met name in de zomer in de stad tot meer hittestress en problemen met de beheersing van water, omdat in de toekomst steeds grotere neerslagpieken worden verwacht. Daarnaast zal ook sprake zijn van langere perioden van droogte en hitte. Beter opvangen en vasthouden van water tijdens neerslagpieken zorgt voor een grotere watervoorraad voor perioden van droogte. Het huidige waterbeheer is voornamelijk gericht op het snel afvoeren van water, maar met een veranderend klimaat is het van belang om water langer vast te houden. Meer groen is een van de oplossingen, die echter wordt gefrustreerd door verdichting van de bebouwing en toename van het verharde oppervlak.

Hoe is er evenwicht te krijgen tussen verdichting en meer groen? Kan onbenutte ruimte (zoals daken) vaker en beter benut worden? Draagt het (nieuwe) groen bij aan het verhogen van de biodiversiteit?

De opwarming van de aarde tegengaan is een uitdaging op mondiale schaal. In internationaal verband zijn hierover afspraken gemaakt en ook Nederland heeft zich hieraan gecommitteerd. In 2030 moet de CO₂-uitstoot met 49% zijn teruggebracht ten opzichte van 1990 en voor 2050 is de ambitie om de CO₂-uitstoot met 95% te hebben verminderd. Ook voor Rotterdam betekent dat een verregaande transitie van een op fossiele energie gebaseerde economie naar een duurzame economie. Voor Rotterdam is deze energietransitie een forse opgave. Er wordt nu relatief veel energie verbruikt met name door de energie-intensieve sectoren zoals de bedrijven in het havenindustriële complex. Op stadsniveau werken we aan draagvlak voor duurzame energie maar ook voor meer groen en bomen als middel om CO₂ vast te leggen.

Hoe kunnen we nog meer draagvlak creëren voor maatregelen die klimaatverandering tegengaan? Is er een scenario met te nemen maatregelen om de klimaatdoelen in Rotterdam te behalen?

Begin 2022 werden we geconfronteerd met een energiecrisis die leidde tot een forse stijging van de kosten van energie wat veel onzekerheid veroorzaakte voor bewoners, zeker de bewoners met een smalle beurs. Dit alles maakt energiebesparing steeds noodzakelijker.

Hoe kunnen we groepen die 'moeilijker' bereikbaar zijn betrekken bij energiebesparing?

Op basis van deze trends en ontwikkelingen focussen wij ons op de volgende zes onderwerpen:

- Toekomstbestendig en natuurinclusief bouwen
- Circulaire economie
- Mobiliteit en luchtkwaliteit
- Vergroening, eetbaar groen en verhogen biodiversiteit
- Klimaat(adaptatie)
- Energie(besparing) en duurzame energie

Hoofdstuk 3

Onze werkwijze

Wat betreft bovenstaande onderwerpen volgen wij de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en gaan we na of we hierop moeten inspelen. Dit is het geval als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Het onderwerp sluit aan bij onze prioriteiten en doelstellingen;
- Het gaat om een onderwerp met langjarige impact op de leefomgeving;
- Het onderwerp speelt op lokaal niveau;
- Er is draagvlak bij bewoners en natuur- en milieugroepen in de stad;
- We kunnen invloed uitoefenen op het onderwerp, al dan niet samen met anderen.

Wanneer we besluiten aan de slag te gaan met een onderwerp, zorgen we dat kennis hierover op tafel komt. We richten ons op vragen als: hoe ziet de opgave er precies uit, welke belanghebbenden zijn betrokken en welke instrumenten kunnen worden ingezet worden voor oplossingen.

We werken samen met ons netwerk in de stad, met kennisinstellingen en collega natuur- en milieuorganisaties. We organiseren expertmeetings en wonen kennisbijeenkomsten bij. We communiceren zo transparant mogelijk over de verzamelde informatie zodat anderen ook deze informatie kunnen benutten en aanvullen.

Op basis van de verzamelde kennis en informatie adviseren we betrokken partijen om vanuit hun eigen rol en positie maatregelen te nemen om tot oplossingen te komen. In sommige gevallen zullen we door anderen actief gevraagd worden om te adviseren of kunnen we inbrengen in bestaande (overleg)structuren.

In andere gevallen zullen we betrokken partijen ertoe aanzetten het onderwerp bij hen op de agenda te krijgen. Dit doen we door de maatschappelijke dialoog aan te jagen en/of te faciliteren en door maatschappelijke druk op te bouwen. In veel gevallen komt onze inbreng tot stand in nauwe samenwerking met ons netwerk. Door inbreng op te halen en deze te stroomlijnen en te bundelen staan we sterk en zorgen we voor een gezamenlijke en krachtige boodschap vanuit het Rotterdamse natuur- en milieunetwerk.

Wanneer een onderwerp op de agenda staat, richten we ons op het realiseren van de gewenste oplossingen. In overlegstructuren denken we mee over de totstandkoming van beleid. Of we proberen van buitenaf te lobbyen voor onze oplossingen. Ook kunnen we initiatieven gericht op de door ons omarmde oplossingen faciliteren, zodat zij verder kunnen groeien en opschalen, mogelijk in samenwerking met andere partijen.

Communicatie

De communicatie via onze eigen kanalen zoals onze website, sociale media en onze digitale nieuwsbrief is niet alleen maar gericht op ons netwerk van aangesloten organisaties. Via de reguliere lokale media communiceren we ook met een breder publiek.

Hoofdstuk 4

Organisatie en bedrijfsvoering

Ons team bestaat momenteel uit drie medewerkers in vaste dienst. De financiële administratie wordt door een van deze medewerkers gevoerd waarbij we gebruik maken van de ondersteuning van een externe accountant. De personeelsadministratie is geheel uitbesteed aan een extern bureau. Alle medewerkers vallen onder de CAO Zorg en Welzijn.

Het kleine team bestaat uit gemotiveerde medewerkers die goed op de hoogte zijn van wat er op het gebied van hun werkterrein speelt en er uitstekend in slagen ons netwerk hierbij te betrekken. Rond deze kern van medewerkers werken we met een flexibele schil van in te huren deskundigen op project- of programmabasis. Als kleine organisatie doen we ook een beroep op de deskundigheid van ons netwerk.

Werkplan

Directie en bestuur stellen jaarlijks een werkplan op. In dit werkplan lichten we toe welke activiteiten en projecten zullen worden uitgevoerd. Ook geeft het bestuur in het werkplan expliciet aan hoe men subsidies en fondsgelden wil besteden. In opdracht van de gemeente Rotterdam beoordeelt de DCMR Milieudienst Rijnmond het werkplan en de jaarbegroting. Daarnaast zorgen we voor een duidelijke planning van projecten en activiteiten. De directie bewaakt de voortgang van activiteiten en projecten. Projectleiders zorgen voor een regelmatige verslaglegging aan de directie. De directie presenteert de stand van zaken regelmatig aan het bestuur. Als zich gedurende het jaar grote afwijkingen voordoen dan bespreekt de directie die tijdens het overleg met de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Begroting

Het bestuur geeft in de begroting aan welke inkomsten en uitgaven verwacht worden. Als tijdens het jaar grote afwijkingen optreden ten opzichte van de begroting, dan worden deze besproken tijdens het overleg met de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Jaarverslag

Conform de subsidieverordening van de gemeente Rotterdam stelt het bestuur een financieel jaarverslag op met een accountantsverklaring en een controleverklaring. In dit financieel jaarverslag geven we expliciet aan hoe wij de subsidie en overige financiële bijdragen hebben besteed. Sommige financiers verwachten ook een financiële rapportage voor het project dat zij hebben gefinancierd al dan niet met een aparte accountantsverklaring.

Verder geven we aan op welke wijze de uren besteed zijn. Daarnaast lichten we de ondernomen activiteiten en uitgevoerde projecten toe in een tekstueel jaarverslag. Beide documenten worden voorgelegd aan de DCMR Milieudienst Rijnmond en andere financiers ten behoeve van de vaststelling van de subsidie of fondsgelden.

De verantwoording van de bestedingen van de Postcodeloterij wordt opgenomen in het financieel jaarverslag. Het financieel jaarverslag en het tekstueel jaarverslag worden beide ingediend bij de stichting Natuur – en Milieufederaties.

Verder stelt de directie van het Milieucentrum halverwege het jaar een halfjaarrapport op. Hierin staat een toelichting op de stand van zaken van de voorgenomen activiteiten en projecten, de geactualiseerde planning en een toelichting op de financiële stand van zaken.

Groepengelden

De directie kent namens het bestuur projectgeld en werkgeld toe aan Rotterdamse (bewoners)initiatieven en natuur- en milieugroepen. Bij de toekenning hanteren wij de toekenningscriteria die het bestuur van het Milieucentrum heeft vastgesteld. Deze criteria zijn gepubliceerd op onze website.

CBF-keurmerk en ANBI-status

Wij hebben zowel het CBF-keurmerk als de ANBI-status. Dat betekent dat al onze (financiële) jaarverslagen gepubliceerd worden op onze website. Tevens dienen de (financiële) jaarverslagen te voldoen aan de eisen van het CBF en de voorwaarden voor de ANBI-status.

Vrijwilligersbeleid

We streven naar een zo transparant mogelijk vrijwilligersbeleid door goede (ook schriftelijke) afspraken te maken over de taken en wederzijdse verantwoordelijkheden en (eventuele) vergoedingen. Ook zorgen wij voor een afdoende verzekering voor onze vrijwilligers bij de uitvoering van hun vrijwilligerswerk en we stellen onze vrijwilligers in staat extra kennis en vaardigheden op te doen. Uit blijf van waardering organiseren wij ook recreatieve activiteiten voor onze vrijwilligers zoals excursies of gezellige bijeenkomsten. Een van de bestuursleden is aanspreekpunt voor vrijwilligers en er is ook de mogelijkheid om als vrijwilliger bij grensoverschrijdend gedrag een beroep te doen op een extern vertrouwenspersoon.

Ook vaste medewerkers of door ons extern ingehuurd krachten kunnen een beroep doen op het voor vertrouwenszaken aangewezen bestuurslid en/of de externe vertrouwenspersoon.

Hoofdstuk 5

Activiteiten

Ondersteuning initiatieven

Het RMC ondersteunt duurzame en groene initiatieven in Rotterdam. We organiseren overlegplatforms, (ad-hoc) overleg en (werk)conferenties waarin de uitwisseling van kennis en ervaring het doel is. Initiatieven kunnen een beroep doen op een bijdrage uit het groepenbudget.

Ongeveer tachtig natuur-, bewoners- en milieugroepen hebben zich in de loop der jaren aangesloten bij het RMC-netwerk. Deze groepen variëren van lokale groepen en de lokale afdeling van landelijke milieuorganisaties. Deze organisaties vormen de achterban van het RMC en geven mede vorm aan ons beleid en de activiteiten (zie bijlage 2).

In 2025 gaat het Milieucentrum door met vaste overlegplatforms zoals de coalitie Gezond Verkeer en het Parkenoverleg en het organiseert themabijeenkomsten en de jaarlijkse Groene Conferentie. Zo brengen we onderwerpen op de (politieke) agenda.

Workshops

Wij gaan onderzoeken of er behoefte is aan workshops en klankbordgroepen voor de achterban. Bijvoorbeeld workshops over de thema's:

- internet ((wettelijke eisen) websites, activiteiten groene agenda beschrijven, hoe lever je activiteiten aan/ hoe werkt invullen formulier van de digitale groene agenda)
- aansprakelijkheid/boekhouding/verzekeringen
- flora en fauna (omgevingswet) en praktisch: bijenvriendelijke inrichting, veilig werken/ARBO, handgereedschap
- management en vrijwilligersbeleid (vertrouwenspersoon)

Dialogen/klankbordgroepen

We gaan onderzoeken of er behoefte is aan klankbordgroepen en dialogen voor aangesloten organisaties. De leden van zo'n klankbordgroep zouden het bestuur gevraagd en ongevraagd kunnen adviseren. In 2025 wordt onderzocht welke thema's voor dialogen en klankbordgroepen behandeld kunnen worden.

Groene conferentie

Een vast onderdeel van onze Groene Conferentie is de uitreiking van de Groene Vogel, een vrijwilligersprijs. En de Groene Pluim, een prijs voor een groene overheidsdienaar.

De afgelopen jaren waren de thema's van de Groene Conferentie luchtkwaliteit (2003), natuur- en milieueducatie (2004), Gemeenteraadsverkiezingen en duurzaamheid (2004), Bewonersparticipatie in milieu (2005), Jongeren en milieu (2006), Het klimaat in Rotterdam (2007) Milieu in de buurt (2008), Gemeenteraadsverkiezingen en milieu (2009), De groene stad (2010), Rotterdam Winterklaar? (2011), Duurzaam door (2012), Het groentrektersdebat (2013), Afval en de circulaire economie (2014), Water (2015) Kolencentrales/energie (2016), Klimaat (2017), Water en de stad (2018), De stad van de toekomst (2019) en in de vorm van een nieuwjaarsbijeenkomst Bomen voor Rotterdam (2021); twee Groene Conferenties in 2022 met in februari het groentrektersdebat en een tweede Groene Conferentie in december over Energiebesparing en energiearmoede. In 2023 stond de conferentie in het teken van het 20-jarig bestaan van het RMC.

Communicatie

We genereren op lokaal niveau aandacht voor groene en duurzame thema's via een groot aantal communicatiekanalen. We geven een digitale nieuwsbrief uit en we zijn actief op internet met onze websites en social media accounts. Op ons YouTube kanaal zijn een aantal videofilmpjes te bekijken, vooral gericht op de zes thema's zoals omschreven in hoofdstuk 2.

Websites

Naast onze website www.rotterdamsmilieucentrum.nl hebben we ook de digitale Groene Agenda www.groeneagenda.nl met groene activiteiten in Rotterdam en de regio, de website www.rotterdamseparken.nl van het Rotterdamse Parkenoverleg, voor de Rotterdamse Parkenmaand is www.parkenmaand.nl en voor energiebesparing www.opzuinig.nl en www.energiecoaching010.nl. Op de website www.dakakker.nl staat informatie over het stadslandbouwdak, groene daken en de Slimdak testsite.

Social media-accounts

X

Op X is het Milieucentrum actief onder www.x.com/milieucentrum. Daarnaast beheren we via www.x.com/duurzamestad en voor de groene activiteiten in de regio op www.x.com/groene_agenda. Op www.x.com/opzuinig staan veel tips over (energie)besparing en de milieucoaches, op www.x.com/dakakkers informatie over de dakboerderij en het Slimdak en ook het parkenoverleg heeft een x-account www.x.com/parken010.

Facebook

Het Milieucentrum heeft ook diverse Facebookpagina's zoals: **Rotterdams Milieucentrum**, **Groene Agenda**, **Dakakkers**, **Dakgaard**, **Wormenhotel**, **Slimdak**, **Rotterdamse Parken**, **opZuinig**, **Gezond Verkeer en Pluk je Stad**.

Instagram

Op Instagram heeft het Milieucentrum vier accounts **@RotterdamsMilieu**, **@GroeneAgenda**, **@Dakakker**, **@energiecoaching010** en **@pluk.je.stad**.

YouTube

Video- en TV-materiaal van het RMC is te bekijken op het YouTube kanaal: Rmc Rotterdams Milieucentrum.

Landelijke netwerken

Het RMC overlegt regelmatig met de collega-milieucentra in Amsterdam (de Gezonde Stad), Den Haag (Duurzaam Den Haag) en de Zuid-Hollandse Natuur - en Milieufederatie over gezamenlijke projecten en campagnes.

Hoofdstuk 6

Projecten

In 2025 richten wij ons met onze activiteiten op de zes eerder beschreven onderwerpen:

- Toekomstbestendig en natuurinclusief bouwen
- Circulaire economie
- Mobiliteit en luchtkwaliteit
- Vergroening en verhogen biodiversiteit en eetbaar groen
- Klimaat(adaptatie)
- Energie(besparing) en duurzame energie

Dit krijgt vorm in de volgende acht projecten: **Dakakker**, **Slimdak010**, **opZuinig!**, **Parkenmaand**, **Coalitie Gezond Verkeer**, **Energiecoaching010**, **Pluk je stad** en **de Gezonde Stad monitor Rotterdam**. De projecten voor 2025 worden kort beschreven op de volgende pagina's.

Excursie op de DakAkker rooftopfarm met Wouter Bauman als gids – fotograaf onbekend.

DakAkker

De DakAkker op Het Schieblock is een voorbeeld van natuurinclusief bouwen en een inspiratiebron voor bouwers, architecten, projectontwikkelaars, groene initiatiefnemers en gemeentelijke beleidsmakers (in binnen – en buitenland). Op dit duizend vierkante meter grote landbouwdak kwamen in 2023 ruim 230 excursiegroepen langs. De verwachting is dat deze aantallen in 2025 worden geëvenaard.

De DakAkker is de grootste dakboerderij van Nederland en een van de grootste in Europa. De biodiversiteit wordt jaarlijks gemonitord door Naturalis en Bureau Stadsnatuur van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam.

Sinds 2012

De DakAkker ging in 2012 van start tijdens de Architectuur Biënnale. In 2016 was de DakAkker finalist in de competitie 'Challenge stad van de toekomst'. In 2017 werd de DakAkker uitgeroepen tot het beste en meeste complete groene dak van Nederland, we ontvingen de eerste Rooftop award. In 2020 werden co-founder Emile van Rinsum en dakboer Wouter Bauman uitgeroepen tot 'dakheld' door de Rotterdamse Dakendagen. De DakAkker kreeg zelfs een vermelding in de Lonely Planet reisgids.

www.dakakker.nl

Een groep enthousiaste vrijwilligers onderhoudt het dak; zij worden daarbij door ons ondersteund. We ontwikkelden ook een educatief programma met de titel 'Dakennie?' voor leerlingen van het basisonderwijs. In het voor – en najaar komen er honderden kinderen op de DakAkker om zelf te tuinieren en te leren over gezond voedsel, biodiversiteit en 'water in de stad'. In verband met de bezuinigingen op Natuur en Milieueducatie door Gemeente Rotterdam gaan wij onderzoeken of Dakennie aan andere doelgroepen dan Rotterdamse basisschoolleerlingen aangeboden kan worden.

In 2024 werden meer dan 200 excursies gepland en 14 'Dakennies' voor de kinderen van de basisscholen. In 2025 verwachten we vergelijkbare aantallen excursies en 'Dakennies'.

In verband met de verkoop van DakAkker producten werd in 2016 stichting DakAkker opgericht om de bedrijfsvoering los te koppelen van het RMC.

Slimdak

Een ander voorbeeld van natuurinclusief bouwen is het Slimdak. Een computergestuurde testsite met een grote waterbergingscapaciteit. Dit dak realiseerden wij in 2018 in samenwerking met diverse bedrijven en met financiële ondersteuning van het Citylab010 en het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard. Het Slimdak is een proefdak dat vijf tot zeven keer meer water buffert dan een gewoon groen dak.

Dit dak dient ook ter inspiratie van gebouweigenaren, projectontwikkelaars, 'waterschappers' en beleidsmakers. Met succes. Want sinds 2018 zijn er meer dan 50 van dit soort slimme daken aangelegd of in voorbereiding. Onder andere ook op Little C in Rotterdam.

In 2025 blijft het Slimdak beschikbaar voor excursies specifiek van geïnteresseerden in deze slimme manier van waterretentie. Samenwerking met de betrokken bedrijven wordt voortgezet.

opZuinig!

Via de cursussen milieucoach wordt energiebesparing en duurzaamheid op een laagdrempelige manier in de praktijk gebracht. Sinds 2009 zijn meer dan 800 bewoners opgeleid tot milieucoach die in hun eigen (buurt)netwerk aan de slag zijn gegaan. Het is zeer effectief als de boodschap over energiebesparing en verduurzaming door bewoners wordt uitgedragen. Van elkaar leren en open met elkaar praten over het eigen energiegebruik levert het nog steeds het beste resultaat op. Onze milieucoaches helpen daarbij. Zo creëren we ook meer draagvlak voor de energietransitie en duurzaamheid. Onze milieucoaches werken met materialen zoals de 'besparingsmeetlat', de opZuinig-quiz en hebben de E-koffer bij zich met besparende materialen.

De opZuinig! E-kast voor in de wijk – © foto: Tom Pilzecker

Via energiebesparing in de bestaande bouw zijn grote stappen te maken in de vermindering van uitstoot van broeikasgassen en de vermindering van de (energie)kosten voor de bewoners.

In 2025 gaan we door met energiebesparing als onderdeel van het project Energiecoaching010. De opgeleide milieucoaches worden voor het project Energiecoaching010 ingezet om voorlichtingen te geven. Deze campagne is gestart in het najaar van 2024 en is gericht op het aanpakken van energiearmoede in Rotterdam. De milieucoaches organiseren in totaal ruim 130 voorlichtingssessies over energiebesparing. Tijdens deze voorlichtingen krijgen bewoners praktische tips en adviezen die ze direct kunnen toepassen. Daarnaast organiseren we 50 laagdrempelige evenementen op locaties door heel Rotterdam waarbij ook onze E-kasten worden ingezet.

Aanmoedigingsprijzen voor de organisaties die zich gaan inzetten voor het project Energiecoaching010 – © foto: Tom Pilzecker

Door ons opgeleide trainers gaan de cursussen verzorgen. Ook gaan we weer de wijken langs met E-kasten. We hebben er vijf beschikbaar. Deze E-kasten zijn mobiele en uitklapbare kasten met energiebesparende voorbeeldmaterialen. De E-kasten worden bemenst door milieucoaches uit de wijk.

Laagdrempelige voorlichtingsactiviteiten in de wijken vinden we erg belangrijk, zeker in deze tijd van oplopende energiekosten: dus 'de pleinen op!' met infostands op wijkevenementen waar onze milieucoaches bewoners tips en adviezen geven over energiebesparing en duurzaamheid met name over gedrag waarmee veel meer te besparen is dan met besparingsmaterialen alleen.

Energicafé 010 in Bluecity010 – © foto: Tom Pilzecker

Parken

Een vast overlegplatform is het Rotterdamse Parkenoverleg dat opkomt voor de belangen van de Rotterdamse parken. In het overleg zijn ongeveer 30 stads-, wijk- en buurtparken vertegenwoordigd door bewoners. Deze bewoners zijn vaak vrijwillig actief in het zelfbeheer van de parken. Het Parkenoverleg komt vier keer per jaar bij elkaar om te praten over het beheer van de parken, plannen voor de parken te bespreken en om ervaringen uit te wisselen.

Elk jaar organiseert het Milieucentrum vanuit het Rotterdamse Parkenoverleg de Rotterdamse Parkenmaand. Het idee van dit evenement ontstond in 2013 als parkenweekend. Het activiteitsaanbod werd zo groot dat in de jaren daarop voor een complete maand werd gekozen. Omdat de financiering voor dit project steeds beperkter wordt, wordt bekeken of in 2025 de parkenmaand nog kan worden georganiseerd.

Begin 2025 wordt gekeken of er nog genoeg budget beschikbaar kan komen voor een editie van de Parkenmaand.

De afgelopen jaren werd het programma dat voornamelijk uit wandelingen en groene workshops bestond verrijkt met diverse culturele activiteiten zoals concerten en dansvoorstellingen. Voor dat deel van de programmering is een beroep gedaan op het festivalbudget.

Aftrap Parkenmaand 2023 in het Museumpark – © foto: Tom Pilzecker

Parkenmaand

Het doel van de Parkenmaand is om met een gevarieerd aanbod aan groene activiteiten de Rotterdamse parken meer toegankelijker te maken voor een breder publiek. Want Rotterdam beschikt over mooie stads – en wijkparken. Het doel is ook om het park met andere ogen te bekijken. Dus niet alleen als recreatieplek voor de barbecue of het uitlaten van de hond, maar ook als natuur. We willen de Rotterdammers kennis laten maken met onze prachtige Rotterdamse parken om de betrokkenheid bij de stadsnatuur te vergroten.

www.parkenmaand.nl

Gezond verkeer

De coalitie Gezond Verkeer ontstond in 2016 als reactie op de slechte luchtkwaliteit in de stad. Het is een platform met lokale milieu- en bewonersgroepen dat streeft naar gezonder verkeer. Onder andere de Fietzersbond Rotterdam, ROVER, Milieudefensie Rotterdam en Adem in Rotterdam zijn in deze coalitie vertegenwoordigd (zie bijlage 2).

De coalitie was in de vorige collegeperiode een vaste overlegpartner van de wethouder verkeer. In 2025 willen we samen met onze partners in de coalitie deze draad weer oppakken.

Pluk je stad

Een initiatief waar we enthousiast over zijn is het project "Pluk je stad!" Dit initiatief, opgesteld door de Natuur- en Milieufederaties in Noord- en Zuid-Holland en de stedelijke milieucentra in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam, sluit goed bij onze missie om gezonde en groene voedselomgevingen te creëren en te stimuleren.

Een gezonde stadsomgeving

Het project heeft tot doel een voedselomgeving te creëren die niet alleen gezond en groen is, maar ook de band tussen mens en natuur versterkt. We richten ons op een integrale aanpak van de voedselomgeving, waarbij we streven naar verbetering van de gezondheid van alle bewoners in onze stad. Dit bereiken we door eetbaar groen te introduceren in wijken en buurten met ondersteuning van burgers.

Verbinding en regie

Het is ons doel om een omgeving te creëren waarin iedereen, van jong tot oud, gemakkelijker toegang heeft tot gezond voedsel en meer regie krijgt over de eigen gezondheid. Door het planten van eetbaar groen in de gemeenschappen waarin we leven, brengen we mensen bij elkaar. We bevorderen een gezonde levensstijl en betrokkenheid bij de natuur en de voedselproductie.

De gezonde stad monitor Rotterdam

In 2025 lanceren we de "Gezonde Stad Monitor Rotterdam." Dit initiatief is geïnspireerd op het succes van onze collega's van de Gezonde Stad Amsterdam en is bedoeld om de duurzame ontwikkeling in Rotterdam te meten. De monitor is gebaseerd op vijf kernthema's: energie, voedsel, groen, schone lucht & vervoer, en afval en biedt ons de mogelijkheid om de vooruitgang in onze stad te meten, zowel op het gebied van duurzaamheid als gezondheid.

Komend jaar zullen we gegevens verzamelen, trends analyseren en aanbevelingen doen om Rotterdam nog duurzamer en gezonder te maken. We zullen samenwerken met gemeentelijke instanties, lokale partners en bewoners.

Met de monitor kijken we naar de trends op het gebied van duurzaamheid. Zijn we op de juiste weg? Hoe doen we het in vergelijking met andere steden, zowel nationaal als internationaal? Komend jaar zullen we de Gezonde Stad Monitor Rotterdam implementeren.

Hoofdstuk 7

Begroting 2025

Personeelskosten

4000 & 4045: Loonkosten, pensioenverzekeringen	€ 282.000
4080: Reis – en verblijfskosten:	€ 6.000
4090: Overige personeelskosten	€ 5.000
4624: Salarisadministratie	€ 6.000
4035: Arbodienst	€ 1.000
4003: Vrijwilligerskosten	€ 8.000
Subtotaal	€ 308.000

Kantoorkosten

4100: Huur bedrijfsruimte	€ 27.000
4190: Kopieer – en kantoorkosten	€ 1.500
4106: Onderhoud, IT, website(s)	€ 5.000
4104: Porti	€ 500
4105: Telefoonkosten	€ 2.500
4101: Schoonmaakkosten en klein onderhoud kantoor	€ 2.500
Subtotaal	€ 39.000

Projectkosten

4205: Groene Agenda	€ 1.000
4314: opZuinig Milieucoaches	€ 80.000
4315: DakAkker	€ 1.000
4316: Parkenmaand (exclusief ureninzet)	€ 40.000
4320: Dakennie (exclusief ureninzet)	€ 7.000
0000: Pluk je stad	€ P.M.
Subtotaal	€ 129.000

Organisatiekosten

4200: Overige activiteitenkosten	€ 11.000
4202: Documentatie	€ 600
Subtotaal	€ 11.600

Algemene kosten

4750: Accountant kosten	€ 12.000
4610/4720: Bedrijfsverzekeringen/verzekeringen	€ 3.500
4790: Diverse kosten	€ 2.000
4630: Bankkosten	€ 500
4645: Boetes en verhogingen belastingen	€ P.M.
4935: Afschrijving inventaris	€ 500
Subtotaal	€ 18.500

7000: Groepengelden **€ 21.006**

€ 527.106

Dekking begroting 2025

Subsidie gemeente Rotterdam t.b.v. de basiskosten*	€ 263.866
Subsidie gemeente Rotterdam groepengelden*	€ 21.006
Postcodeloterij	€ 23.250
Subtotaal	€ 308.122

Dekking overige inkomsten

Energiecoaching010	€ 159.655
Parkenmaand, bijdrage gemeente Rotterdam	€ 10.000
Parkenmaand, fondsen gelden	€ 20.000
Programma Dakennie, NME	€ 20.000
Overige inkomsten, subsidies, fonds-, sponsorgelden	€ 12.000
Pluk je stad	€ P.M.
	€ 218.984

Totaal dekking 2025

€ 527.106

Toelichting begroting

Personeel - en huisvestingskosten

De kosten personeel en huisvesting zijn de kosten exclusief een indexering.

Dekking overige inkomsten

Het basis subsidiebedrag en de subsidie voor de groepengelden van de gemeente Rotterdam zijn geïndexeerd. In 2024 kreeg het Milieucentrum voor de laatste keer de volledige bijdrage van de Postcode Loterij (via de natuur – en milieufederaties). In 2025 wordt voor de laatste keer een bedrag van de Postcode Loterij verwacht. Dit bedrag is 50% van het bedrag dat in voorgaande jaren is uitgekeerd.

De dekking overige inkomsten en de financiering van projecten zijn op het moment van het opstellen van dit werkplan nog niet gerealiseerd. Voor de Parkenmaand zijn subsidie – en fondsaanvragen ingediend en/of in voorbereiding. Voor het educatieprogramma Dakennie is in september 2024 een subsidieaanvraag ingediend bij de gemeente Rotterdam. Voor het programma 'Pluk je stad' wordt gezamenlijk met de Natuur – en milieufederaties Zuid – en Noord-Holland en de collega milieucentra in Den Haag en Amsterdam financiering aangevraagd.

Voor het programma opZuinig! heeft in 2024 een impuls gekregen door de opdracht van de gemeente gemaand Energiecoaching010. Deze opdracht wordt verder uitgevoerd in 2025

Bijlage 1

Bedrijfsprofiel

Het Rotterdams Milieucentrum is een stichting en is gevestigd aan de Schiekade 189 (unit 302) in Rotterdam.

In het stichtingsbestuur hebben zitting:

Karin Oppelland	voorzitter
Sanne Castro	penningmeester
Wiel Senden	bestuurslid
Cecile Calis	bestuurslid
Josine Strörmann	bestuurslid
Kevin van der Meer	bestuurslid

Het team van het Milieucentrum bestaat uit:

Wouter Bauman	Directie, Natuur en ruimte, luchtkwaliteit, duurzaamheid, mobiliteit, Dakakker (32 uur)
Mohamed Hacene	Milieubeleid, diversiteit (24 uur)
Marijke ten Caat	Projectondersteuning, Dakennie?, Groene Agenda (24 uur)

Rotterdams Milieucentrum

Schiekade 189 (unit 302)

3013 BR Rotterdam

Tel. 010 – 465 64 96

info@rotterdamsmilieucentrum.nl

www.rotterdamsmilieucentrum.nl

Bijlage 2

Aangesloten groepen en organisaties en platforms

Adem in Rotterdam
Ark Nature
Ambrosiusgilde
Bewonersorganisatie Bergpolder, Liskwartier
Bewonersorganisatie Blijdorp
Bewonersvereniging Heidebes
Bijenpark Maeterlinckweg
Blijstroom
Bomenridders (de)
BOOG
BroodNodig
Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast
Bureau Stadsnatuur
Creatief Beheer
DakAkker, stichting
Dakpark Rotterdam
Dierenbescherming Rijnmond
Dona Daria
Egelopvang Odilia
Eschpolder, werkgroep
Essenburgpark
Fietzersbond Rotterdam Rijnmond
Fietsen op Zuid
Gezond Overschie, stichting
Greenpeace Rotterdam
Groene connectie
Groene Groei Platform
GroenGoed
Groen Noord
Happy Streets
Hoogvliet, arboretum
Houtsnip, De (Vogel - en egelopvang Hoek van Holland)
Impact HUB Rotterdam
IVN, Rotterdam
Kas, Stadskwekerij de
KNNV, Rotterdam
Kracht Groen
Milieucoaches van Opzuinig
Milieudefensie Rotterdam
Moeras IJclub
Natuur Cultuur en Bewegen, stichting
Natuurlijk Zuiderpark, stichting
Natuurhistorisch museum Rotterdam
Natuurspeeltuin Ruigeplaat, stichting
NIVON Rotterdam
Ommoordse Veld Open & Groen, werkgroep
Platform Achternesse, stichting
Platform Regiopark Rottemerren A13-A16
Rotterdams Klimaat Initiatief
Rotterdamse Oogst
Rotteverband, stichting
ROVER reizigersorganisatie
Scrap
Schieveenstraat Klimaatstraat
Slow Food Youth Movement Rotterdam
Speeldernis, de
Stadsimkerij Bouna

Stadslab Luchtkwaliteit
SuperUseStudio's (2012 architecten)
Trompenburg, Arboretum
Verborgten tuinen
Vestiahuurdersgroep Rotterdam

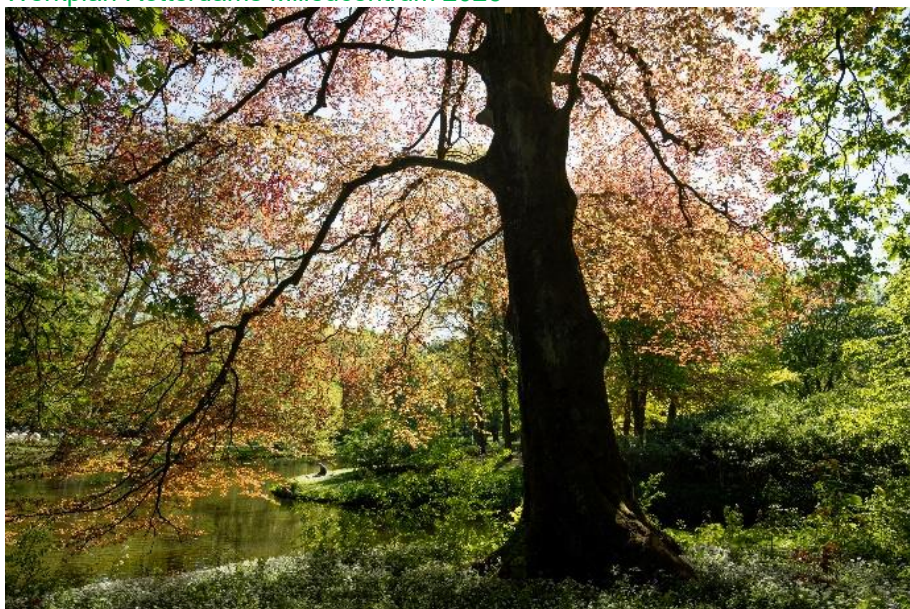
Vogel – Vleermuis en Vlinderwerkgroep Noordrand
Vogelklas Karel Schot
Vogels op Zuid
Vrijwilligers Kralingse Bos
VVE's met Energie
V.T.V. Tuinderslust
Wateroverlast Prinsenveld, werkgroep
Wollefoppen groen & co
Woonmilieu Provenierswijk, werkgroep
Wijknatuurteam Alexanderpolder
Wijkpark Het Oude Westen
WNF Regioteam Rotterdam
Young and Fair (Fair Fashion festival)
Zero Foodwaste Rotterdam
Zuid Hollands Landschap, stichting
Zweth Kandelaar Front

Platforms georganiseerd door het Rotterdams Milieucentrum

Leden Rotterdams Parkenoverleg:

Voorzitter – Philip Kuipers
Bonairepark - Jeanne van der Velden
Dakpark - Loes van der Linden
Het Park (bij de Euromast) - Koos Leidelmeijer en Nienke van Wijk
Kralingse Bos – Jan Oldenampsen
Ommoordse Veld - Mary Gerritse
Ons Park - Pim Janse
Oudelandspark - Jeanne van der Velden
Prinsenveld (met natuurtuin) - Anton Roeloffzen
Randpark Oosterflank - Anton Roeloffzen
Rietveldpark - Anton Roeloffzen
Roel Langerakpark - Piet Hein Slot
Rozenburgpark - Jan Borghuis
Ruigeplaatbos - Jeanne van der Velden
Schat van Schoonderloo - Jan van den Enk
Semiramispark - Anton Roeloffzen
Park Kralingseveer - Anton Roeloffzen
Park Zestienhoven - Gina Kranendonk
Schiebroeksepark - vacant
Spinozapark - vacant
Visserijgriend - Jeanne van der Velden
Vroesepark – Benno Lambooy
Wijkpark Het Oude Westen - Wilma Kruger
Wollefoppark - Wim Groman
Zuiderpark - René Vrijenhoek

Werkplan Rotterdams Milieucentrum 2025

Leden coalitie “Gezond Verkeer”:

Voorzitter - Gerard Lappee

Adem in Rotterdam - Adriaan Korthuis, Steven Somsen, Karin Oppelland

Adem in Rotterdam: Annemarie Los

Bewonersorganisatie Ommoord - Philip Eijnsman

BMX-fietsschool - Shurdon Faneyte

BOOG - Jeanne Hogenboom, Anke Griffioen, Wytze Patijn

Fietsersbond Rotterdam/Rijnmond - Jan Laverman, Beer Pijker

Happy streets - Jorn Wemmenhove

Luchtwachters Rotterdam – Aad Hurman

Luchtwachter Rotterdam – Leo Scheffer

Milieudefensie Rotterdam - Patrick van Klink

Platform Regiopark Rottemeren - Paul Scheublin

Rotterdams Milieucentrum – Wouter Bauman

ROVER - vacant

Stadslab Luchtkwaliteit - Leon Richard

Stadslab Luchtkwaliteit - Robbert de Vrieze

Werkconferentie Gezond Verkeer – © foto: Tom Pilzecker

Colofon:

Jaarplan Rotterdams Milieu Centrum 2025
Uitgave: Stichting Rotterdams Milieu Centrum
Tekst: Emile van Rinsum en Wouter Bauman
Foto's: Tom Pilzecker ©
Rotterdam – 11 september 2024